

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Departament Monitoringu Środowiska

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu
ul. Czarna Rola 4, 61-625 Poznań

INFORMACJA O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE ŚREDZKIM W ROKU 2024

Opracowanie:

Anna Bartkowiak
Marta Gałdecka
Anna Kołaska
Elwira Laskowska
Agnieszka Wrocławska
Anna Chlebowska-Styś
Michał Milewski
Monika Zajączkowska
Grzegorz Skrzyński
Stanisław Niewiadomski
Paulina Hapon
Barbara Albiniak
Iwona Müller

Magdalena Mencil
Naczelnik Regionalnego Wydziału
Monitoringu Środowiska w Poznaniu
Departament Monitoringu Środowiska

/podpisany cyfrowo/

Poznań, 2025

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
2.	MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA.....	3
3.	MONITORING JAKOŚCI WÓD	5
3.1	Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	5
3.2	Monitoring jakości wód podziemnych.....	7
4	MONITORING HAŁASU	7
5	MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	9
6.	MONITORING PRZYRODY	10
7.	PODSUMOWANIE	13

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska na terenie powiatu średzkiego w roku 2024. Do jego przygotowania wykorzystano wyniki badań prowadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz dane będące w posiadaniu GIOŚ, zgromadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, w zakresie:

- jakości powietrza,
- stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- hałasu,
- promieniowania elektromagnetycznego.
- monitoringu przyrody.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w sieci krajowej monitoringu przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Na terenie powiatu średzkiego wytypowano punkt do badań w miejscowości Winna Góra. Ostatnie wyniki badań, z roku 2020, zamieszczone są na portalu *Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski* <https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-jakosci-gleby-i-ziemi>.

Informacje dotyczące stanu środowiska na terenie województwa wielkopolskiego znaleźć można na: <https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-stanu-srodowiska>, <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/>, <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/> oraz w aplikacji mobilnej *Jakość powietrza w Polsce*.

2. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2024 wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz, strefa wielkopolska. Powiat średzki jest elementem składowym strefy wielkopolskiej. Na obszarze powiatu nie zlokalizowano stacji pomiarowych jakości powietrza pracujących w sieci Państwowego Monitoringu Środowiska.

„Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024” dostępna jest na portalu *Jakość Powietrza*: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/2080>.

Celem rocznej oceny jakości powietrza jest:

- dokonanie klasyfikacji stref według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego),
- uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach,
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

Oceny jakości powietrza dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów, ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia ludzi jak i dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;

- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy, wyniki modelowania matematycznego oraz obiektywnego szacowania przeprowadzonego w oparciu o modelowanie matematyczne. Wartości otrzymane w roku 2024 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych pozwoliły na zakwalifikowanie strefy, a więc i powiatu średzkiego, do niższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz metali oznaczanych w pyłe zawieszonym PM₁₀.
- do klasy C – dla benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe zawieszonym PM₁₀, w ocenie rocznej wyznaczone zostały obszary przekroczeń. W powiecie średzkim nie wyznaczono obszarów przekroczeń dla benzo(a)pirenu w 2024 roku.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Klasa dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat średzki	A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia tego poziomu określono na rok 2020. W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2024 dla strefy wielkopolskiej wyznaczone zostały obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ozonu, obejmują one tereny we wszystkich gminach wchodzących w skład powiatu średzkiego.

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz metodę obiektywnego szacowania. Wartości dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x oraz ozonu O₃ otrzymane w roku 2024 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu średzkiego, będącego składową strefy wielkopolskiej, do klasy A.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Klasa dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat średzki	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia tej wartości określono na rok 2020.

Obszary przekroczeń dla poziomu celu długoterminowego ozonu obejmują tereny we wszystkich gminach wchodzących w skład powiatu średzkiego.

3. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

W ramach cyklu gospodarowania wodami 2022–2027 na terenie powiatu średzkiego wyznaczono jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) rzecznych:

- Głuszynka,
- Kanał Bobrowski,
- Kanał Roguski,
- Lutynia od Radowicy do ujścia,
- Miłosławka,
- Moskawa do Wielkiej,
- Moskawa od Wielkiej do ujścia,
- Warta od Lutyni do Młyniska,

oraz jcwp jeziornych:

- Jezioro Wielkie,
- Jezioro Małe,
- Raczyńskie.

W 2024 roku objęto badaniami monitoringowymi następujące jednolite części wód powierzchniowych rzecznych, które przepływają przez teren powiatu średzkiego:

- Głuszynka – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Głuszynka – Kamionki (gmina Kórnik, powiat poznański),
- Kanał Bobrowski – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Kanał Bobrowski – Młodzikowo (gmina Krzykosy, powiat średzki),
- Lutynia od Radowicy do ujścia – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Lutynia – Śmielów (gmina Żerków, powiat jarociński),
- Miłosławka – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Miłosławka – Młodzikówko (gmina Krzykosy, powiat średzki),
- Moskawa do Wielkiej – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Moskawa – Środa Wlkp., stanowisko: Moskawa – Nietrzanowo (gmina Środa Wlkp., powiat średzki),
- Moskawa od Wielkiej do ujścia – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Moskawa – Kępa Wielka (gmina Zaniemyśl, powiat średzki),
- Warta od Lutyni do Młyniska – badania prowadzone były w punkcie reprezentatywnym Warta – Kawcze stanowisko: Warta – poniżej Śremu (gmina Śrem, powiat śremski).

W 2024 roku na terenie powiatu nie prowadzono badań jcwp jeziornych.

Klasyfikacja wskaźników jakości wód powierzchniowych

Klasyfikacja wskaźników jakości wód została wykonana na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021, poz. 1475).

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem, na podstawie badań wykonanych w 2024 roku, w jcwp wykonano klasyfikację elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

Klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz oceny stanu jcwp dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata. Dla jcwp objętych monitoringiem w latach 2019–2024 ocena stanu jcwp zostanie opublikowana w IV kwartale 2025 roku. Poprzednia klasyfikacja

stanu/potencjału ekologicznego, klasyfikacja stanu chemicznego i ocena stanu jcw p objęła lata 2016–2021.

Szczegółowa klasyfikacja grup elementów i wskaźników badanych w 2024 roku w wodach powierzchniowych dostępna jest na *Portalu jakości wód powierzchniowych* <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/>, w zakładce: System monitoringu i klasyfikacji wód / Rzeki / Monitoring i ocena jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, w tabeli: [Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2024](#).

Wyniki klasyfikacji jcw p rzecznych za rok 2024

W jcw p Głuszynka dla elementów fizykochemicznych stwierdzono przekroczenia norm stanu dobrego dla wskaźników: tlen rozpuszczony, przewodność elektrolityczna właściwa w 20 °C. Dla elementów chemicznych stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla wskaźnika: benzo(a)piren.

W jcw p Kanał Bobrowski badano jeden element biologiczny - ichtiofaunę i ze względu na brak ryb sklasyfikowano go w V klasie. Wśród elementów fizykochemicznych przekroczenia norm stanu dobrego stwierdzono dla wskaźników: tlen rozpuszczony, przewodność elektrolityczna właściwa w 20 °C. Dla elementów chemicznych stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla wskaźnika: benzo(a)piren.

W jcw p Lutynia od Radowicy do ujścia – przekroczenia norm stanu dobrego wśród badanych elementów fizykochemicznych stwierdzono dla wskaźnika: przewodność elektrolityczna właściwa w 20 °C. Dla elementów chemicznych stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla wskaźnika: benzo(a)piren.

W jcw p Miłosławka o klasyfikacji elementów biologicznych (V klasa) zdecydowała klasa ichtiofauny. Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano w V klasie. Przekroczenia norm stanu dobrego wśród badanych elementów fizykochemicznych stwierdzono dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20 °C, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V), fosfor ogólny. Dla elementów chemicznych stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla wskaźnika: benzo(a)piren.

W jcw p Moskawa do Wielkiej o klasyfikacji elementów biologicznych (V klasa) zdecydowała klasa ichtiofauny. Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano w III klasie. Przekroczenia norm stanu dobrego wśród badanych elementów fizykochemicznych stwierdzono dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20 °C, azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V), fosfor ogólny. Dla elementów chemicznych stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla wskaźników: difenyloetery bromowane, rtęć i jej związki (oznaczane w biocie) oraz nikiel i jego związki i benzo(a)piren.

W jcw p Moskawa od Wielkiej do ujścia o klasyfikacji elementów biologicznych (V klasa) zdecydowała klasa makrobezkręgowców bentosowych. Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano poniżej I klasy. Przekroczenia norm stanu dobrego wśród badanych elementów fizykochemicznych stwierdzono dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20 °C, azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V), fosfor ogólny. Dla elementów chemicznych stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla wskaźników: nikiel i jego związki, benzo(a)piren.

W jcwp Warta od Lutyni do Młyniska dla badanych elementów fizykochemicznych nie stwierdzono przekroczeń norm stanu dobrego. Dla elementów chemicznych nie stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości.

Klasyfikacja grup elementów badanych jcwp rzecznych za 2024 rok

Lp.	Nazwa jcw	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1–3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	Elementy chemiczne (grupa 4)
1.	Głuszynka	nie badano	nie badano	poniżej stanu dobrego	nie badano	stwierdzono przekroczenie środowiskowych norm jakości
2.	Kanał Bobrowski	V	nie badano	poniżej potencjału dobrego	nie badano	stwierdzono przekroczenie środowiskowych norm jakości
3.	Lutynia od Radowicy do ujścia	nie badano	nie badano	poniżej potencjału dobrego	nie badano	stwierdzono przekroczenie środowiskowych norm jakości
4.	Miłostawka	V	5	poniżej stanu dobrego	I	stwierdzono przekroczenie środowiskowych norm jakości
5.	Moskawa do Wielkiej	V	3	poniżej stanu dobrego	I	stwierdzono przekroczenie środowiskowych norm jakości
6.	Moskawa od Wielkiej do ujścia	V	>3	poniżej potencjału dobrego	II	stwierdzono przekroczenie środowiskowych norm jakości
7.	Warta od Lutyni do Młyniska	nie badano	nie badano	I	nie badano	nie stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości

3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Przedmiotem badań monitoringowych wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Na terenie powiatu średzkiego wyznaczono 3 JCWPd o numerach: 60, 61 i 70.

W roku 2024, na obszarze powiatu średzkiego, prowadzono monitoring wód podziemnych w jednym punkcie pomiarowym, w miejscowości Trzebisławki (punkt numer 2592 według bazy MONBADA). Jakość wód mieściła się w II klasie – wody dobrej jakości.

Szczegółowe wyniki badań opublikowano w portalu *Monitoring jakości wód podziemnych*, na stronie <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2024.html>.

4. MONITORING HAŁASU

Monitoring hałasu ma na celu dostarczenie informacji niezbędnych dla prawidłowego kształtowania klimatu akustycznego środowiska. Zadanie to realizowane jest poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska takie jak strategiczne mapy hałasu i programy ochrony przed hałasem, a także rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące ich oddziaływanie, np. ekrany akustyczne.

Zgodnie z zapisami art. 118 i 118.a ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2024, poz. 54 ze zm.) na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska zarządzający głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi lub głównymi lotniskami zobowiązani są do sporządzania strategicznych map hałasu, które przekazywane są Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz właściwemu marszałkowi województwa. Główny Inspektor Ochrony Środowiska uwzględnia informacje zawarte w strategicznych mapach hałasu wykonując ocenę klimatu akustycznego na terenie kraju.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne.

Przez teren powiatu średzkiego przebiegają drogi krajowe nr 11 Kołobrzeg – Bytom i nr 15 Trzebnica – Ostróda oraz drogi wojewódzkie nr 432 Leszno – Września i nr 436 Śrem – Kłęka. W północnej części powiatu wytyczony został niewielki odcinek autostrady A2. Główny szlak kolejowy powiatu stanowi linia 272 Kluczbork – Poznań Główny.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego L_{DWN} (poziom dziennie-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika L_N (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu L_{AeqD} w porze dnia równą 50–68 dB, natomiast wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu w porze nocy (L_{AeqN}) wynosi od 45 dB do 60 dB.

Jeżeli hałas przekraczający wartości dopuszczalne powstaje w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia. Nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Na podstawie art. 362.1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego może, w drodze decyzji, nałożyć na zarządzającego właściwy organ ochrony środowiska, wskazany w art. 378 cytowanej ustawy. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, tak ważne jest uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2024 na obszarze powiatu średzkiego nie prowadzono pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ze względu na natężenie ruchu pojazdów, drogi krajowe nr 11 i nr 15, Autostrada A2 na terenie powiatu średzkiego oraz odcinek drogi wojewódzkiej nr 432 na terenie miasta Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia strategicznej mapy hałasu. Zasady udostępniania strategicznych map hałasu sporządzonych w roku 2022 przez GDDKiA dostępne są pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gddkia/strategiczne-mapy-halasu-2022>.

W przypadku autostrady A2 strategiczna mapa hałasu na odcinku węzeł Nowy Tomyśl – węzeł Konin została zrealizowana w 2022 roku i jest dostępna pod adresem: <https://www.autostrada-a2.pl/ochrona-srodowiska/>.

Strategiczna mapa hałasu dla drogi wojewódzkiej nr 432 została udostępniona pod adresem:

Przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu (do 15 dB) stwierdzono w otoczeniu drogi krajowej nr 11, m.in. w miejscowościach: Koszuty, Kijewo, Włostowo, Brodowo, Miąskowo, Klęka, Nowe Miasto nad Wartą i Lubrze. W otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 432 przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników L_{DWN} i L_N sięgają przedziału 5–10 dB.

Ze względu na liczbę przejeżdżających pociągów (powyżej 30 tys. rocznie) strategiczna mapa hałasu została sporządzona również dla linii kolejowej nr 272. Zgodnie z ustaleniami tego opracowania, przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu (do 10 dB) stwierdzono w bezpośrednim otoczeniu linii kolejowej w miejscowościach: Środa Wielkopolska, Czartki, Sulęcinek, Przymiarki Sulęcińskie, Solec Wlkp., Rogusko, Chocicza i Kolniczki. Mapa akustyczna linii kolejowych jest dostępna pod adresem <http://mapa.plk-sa.pl/>.

W prowadzonym przez GIOŚ rejestrze zawierającym informacje o stanie akustycznym środowiska znajdują się wyniki pomiarów poziomu hałasu przemysłowego wykonanych w 2024 roku w otoczeniu turbin Farmy Wiatrowej Wielkopolska na terenie gmin Dominowo i Środa Wielkopolska oraz w otoczeniu siedmiu podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu średzkiego. Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu.

5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Od 2021 roku monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020, poz. 2311),

Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmują pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego, w przedziale częstotliwości co najmniej od 80 MHz do 40 GHz.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

Pomiary w stałej sieci pomiarowej prowadzone są w cyklu dwuletnim. Punkty pomiarowe wyznacza się na obszarze miast:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców w każdym mieście.

Do miast zalicza się: miasta na prawach powiatu, miasta w gminach miejskich oraz w gminach miejsko-wiejskich. W gminach miejsko-wiejskich do obliczenia liczby punktów pomiarowych uwzględnia się łączną liczbę mieszkańców dla całej gminy (z miasta i obszaru wiejskiego), a punkty pomiarowe wyznacza się tylko w mieście.

Pomiary w sieci pomiarowej monitoringu badawczego prowadzone są w cyklu czteroletnim. W każdej gminie wiejskiej wyznacza się jeden punkt pomiarowy.

Dla częstotliwości objętych monitoringiem dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych wynosi 28 V/m.

W roku 2024 na terenie powiatu średzkiego prowadzono pomiary pól elektromagnetycznych w ramach PMS w dwóch punktach pomiarowych:

- Środa Wielkopolska, ul. 27 Grudnia (współrzędne geograficzne: 52,222681, 17,288019) – uzyskano wynik 0,9 V/m,
- Środa Wielkopolska, Plac Armii Poznań (współrzędne geograficzne: 52,22915, 17,277989) – uzyskano wynik 2,2 V/m.

W roku 2024, podobnie jak w latach ubiegłych, poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zmierzone podczas badań wykonywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie województwa wielkopolskiego, były niższe od poziomu dopuszczalnego.

6. MONITORING PRZYRODY

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach monitoringu przyrody prowadzi monitoring lasów, Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP), monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz morskich, a także monitoring ptaków Polski, które to programy dostarczają informacji na temat elementów środowiska przyrodniczego. Jednakże, w granicach powiatu średzkiego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie posiada założonych stanowisk monitoringu gatunków roślin oraz stacji ZMŚP.

W zakresie monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych w granicach powiatu znajduje się kilka stanowisk monitoringowych. Z uwagi na to, że monitoring ten nie jest prowadzony co roku, w załączeniu do niniejszego pisma udostępniono ostatnie wyniki monitoringu dla danego stanowiska. Ogólne informacje na temat monitorowanych stanowisk gatunków i siedlisk przyrodniczych przedstawiono w poniższej tabeli.

Nazwa przedmiotu	Nazwa stanowiska	Rok monitoringu	Ocena stanu ochrony
6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	Dębno nad Wartą	2021	U2 – stan zły
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Jarocin I	2024	U1 – stan niezadowalający
Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Winna Góra	2021	U2 – stan zły

Metodyki monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych dostępne są na stronie: <https://siedliska.gios.gov.pl/> w zakładce „Publikacje”.

W zakresie monitoringu lasów na terenie powiatu średzkiego zlokalizowane są cztery stałe powierzchnie obserwacyjne I rzędu (SPO I) o nr WISL: 0820545, 0820565, 0800582, 0760562 położone na terenie RDLP Poznań. Powierzchnie 0820545, 0800582, 0760562 położone są w lasach zarządzanych przez PGL LP, a powierzchnia 0820565 – w lasach będących własnością prywatną. Na ww. powierzchniach corocznie prowadzone są obserwacje cech morfologicznych koron drzew próbnych (przede wszystkim defoliacji i odbarwienia aparatu asymilacyjnego) oraz obserwacje symptomów i przyczyn uszkodzeń drzew. Defoliacja to procentowy ubytek powierzchni asymilacyjnej (liści lub igliwia) drzewa w odniesieniu do drzewa referencyjnego o pełnej powierzchni asymilacyjnej dla danego typu morfologicznego korony drzewa. W poniższej tabeli przedstawiono podstawowe charakterystyki SPO oraz wyniki obserwacji średniej defoliacji drzew próbnych w 2023 r. Wyniki obserwacji za 2024 r. są w trakcie przetwarzania i będą dostępne w październiku br.

Nr WISL	Nadleśnictwo	Leśnictwo	Nr oddz.	Dominujący gatunek drzew próbnych na SPO	Średni wiek drzew próbnych na SPO (w 2024 r.)	Średnia defoliacja w 2023 r. (%)	Klasa defoliacji w 2023 r.
0760562	Jarocin	Boguszyn	322	sosna zwyczajna	92	28	II
0800582	Jarocin	Sarnice	46	sosna zwyczajna	98	22,75	I
0820545	Czerniejewo	Padgaj	294	brzoza brodawkowata	83	24,75	I
0820565	Czerniejewo	Milkarowo	-	olsza czarna	87	40,5	II

Klasy defoliacji:

- klasa 0 – od 0 do 10% – bez defoliacji,
- klasa 1 – od 11 do 25% – lekka defoliacja (poziom ostrzegawczy),
- klasa 2 – od 26 do 60% – średnia defoliacja/odbarwienia,
- klasa 3 – powyżej 60% – duża defoliacja/odbarwienia,
- klasa 4 – drzewa martwe

Lokalizacje powierzchni monitoringu lasów są dostępne na portalu GIOŚ INSPIRE <https://inspire.gios.gov.pl/imap/#gpmap=gpMonit> (po wybraniu warstwy monitoring lasów). Natomiast za pomocą przeglądarki usług ATOM można pobrać Zharmonizowany zbiór danych przestrzennych pt. Państwowy Monitoring Środowiska - Monitoring lasów zawierający wartości średniej defoliacji dla powierzchni obserwacyjnych monitoringu lasów z lat 2006-2023: https://inspire.gios.gov.pl/atom-client/atom?q=https%3A%2F%2Finspire.gios.gov.pl%2Fatom_web%2Fatom%2Fmonit_forests%3Fspatial_dataset_identifier_code%3Dmonit-forests%26spatial_dataset_identifier_namespace%3Dhttp%3A%2F%2Finspire.gios.gov.pl%2Fdataset%2FPL.ZIPOS.6467.

W zakresie monitoringu ptaków na terenie powiatu średzkiego zlokalizowane są powierzchnie/stanowiska monitoringowe następujących programów:

Programy powierzchniowe:

- Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych (MPPL);
- Monitoring Zimujących Ptaków Wodnych (MZPW).

Programy stanowiskowe:

- Monitoring Czapli Siwej i Czapli Białej (MCZ);
- Monitoring Łabędzia Krzykliwego (MLK);
- Monitoring Noclegowisk Gęsi (MNG);
- Monitoring Żołny (MZO).

Wyniki z monitoringu stanowiskowych przekazano w formie danych surowych w plikach .xlsx. W przypadku programów powierzchniowych przekazano dane zagregowane w warstwach wektorowych - należy pamiętać, że podany wynik odnosi się do całości powierzchni a nie tylko do fragmentu znajdującego się w granicach powiatu.

Dla każdego stanowiska/powierzchni udostępniono dane z 2024 roku lub dane z ostatniego roku w którym stanowisko było monitorowane.

Metodyki danych programów monitoringu ptaków znajdują się pod adresem: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/instrukcje-i-formularze.html> natomiast opis sposobu agregacji danych znajdują się tu: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/agregacja-danych.html>

Wyniki monitoringu ptaków ze wszystkich lat można pobierać bez konieczności uiszczania opłaty z portalu PM-GIS: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS> (również w formacie shp). Na portalu istnieje m.in. możliwość wygodnego wysortowania wyników za pośrednictwem wyszukiwarki (Wyszukiwarka → zakładka „Programy” → lista rozwijalna „Program”: <wybrać nazwę programu>, lista rozwijalna „Obszar”: <wybrać „Kod powierzchni>, wpisać kody powierzchni → przycisk „Filtruj na mapie” → (w celu pobrania shp) przycisk „Eksport danych zagregowanych”).

Lokalizację stanowisk monitoringu ptaków oznaczono jako dane wrażliwe. Prosimy o właściwe traktowanie tych danych i nie udostępnianie ich osobom niezwiązanym z wnioskowaną sprawą oraz nie umieszczanie ich lokalizacji w publicznie dostępnych dokumentach.

7. PODSUMOWANIE

1. Podstawą klasyfikacji stref ze względu na jakość powietrza były pomiary ocenianych substancji wykonywane metodami referencyjnymi lub równoważnymi na stacjach pomiarów jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Role wspomagającą pełniło modelowanie matematyczne oraz obiektywne szacowanie wykonane w oparciu o wyniki modelowania matematycznego.
W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, za wyjątkiem benzo(a)pirenu, któremu przypisano klasę C.
Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, wszystkim substancjom podlegającym klasyfikacji w strefie wielkopolskiej przypisano klasę A.
Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca, natomiast przypisanie klasy C oznacza przekroczenie wymaganych prawem norm, ale nie muszą one występować na całym obszarze strefy. W powiecie średzkim nie wyznaczono obszarów przekroczeń wartości docelowej dla benzo(a)pirenu.
Przedsięwzięcia planowane na obszarze strefy nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Jednocześnie na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.
2. Monitoring wód powierzchniowych na terenie powiatu średzkiego w 2024 r. obejmował siedem jcwp rzecznych. Dla czterech jcwp klasyfikacja elementów biologicznych wykazała przekroczenia norm stanu dobrego. Dla sześciu jcwp klasyfikacja elementów fizykochemicznych wykazała przekroczenia norm stanu dobrego i stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla elementów chemicznych. Tylko w jednej jcwp – Warta od Lutyni do Młyniska - badane elementy fizykochemiczne sklasyfikowano w I klasie i nie stwierdzono przekroczenia środowiskowych norm jakości dla elementów chemicznych.
3. W roku 2024 prowadzono monitoring wód podziemnych na obszarze powiatu średzkiego w jednym punkcie pomiarowym. Jakość wód mieściła się w II klasie – wody dobrej jakości.
4. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej. Stan ten potwierdzają strategiczne mapy hałasu sporządzone w roku 2022 dla terenów położonych w sąsiedztwie drogi krajowej nr 11 na terenie powiatu. Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku występują również w najbliższym otoczeniu linii kolejowej nr 272.
Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego. Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego.
5. W 2024 r. prowadzono pomiary PEM w powiecie średzkim w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w dwóch punktach pomiarowych w Środzie Wielkopolskiej przy ul. 27 Grudnia oraz przy Placu Armii Poznań. W opomiarowanych punktach poziom składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wyniósł odpowiednio 0,9 V/m oraz 2,2 V/m.
W roku 2024, podobnie jak w latach ubiegłych, poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zmierzone podczas badań wykonywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie województwa wielkopolskiego, były niższe od poziomu dopuszczalnego.
6. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach monitoringu przyrody prowadzi monitoring lasów, Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP), monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz morskich, a także monitoring ptaków Polski, które to programy dostarczają informacji na temat elementów środowiska przyrodniczego.

W granicach powiatu średzkiego zlokalizowane są stanowiska/powierzchnie monitoringu ptaków, gatunków zwierząt (innych niż ptaki), siedlisk przyrodniczych oraz monitoringu lasów. W granicach powiatu średzkiego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie posiada założonych stanowisk monitoringu gatunków roślin oraz stacji ZMŚP.

Załączniki:

- Wyniki monitoringu ptaków,
- Wyniki monitoringu gatunków zwierząt (innych niż ptaki),
- Wyniki monitoringu siedlisk przyrodniczych.